

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1086/2512

ร้อยตำรวจตรีพอล มณีนันท์ โจทก์ พลเรือตรีถวัลย์ ดำรงนาวาสวัสดิ์ ผู้ร้อง บริษัทนครหลวงประกันชีวิตแห่งประเทศไทยจำกัด โดยเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1129, ป.วิ.พ. มาตรา 177, ป.วิ.พ. มาตรา 183, ป.วิ.พ. มาตรา 225, ป.วิ.พ. มาตรา 259, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 119, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 153

ย่อ / หลักกฎหมาย

การโอนหุ้นบริษัทจำกัดชนิดระบุชื่อในใบหุ้นนั้น แม้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้โอนกับผู้รับโอน แต่เมื่อไม่มีพยานลงชื่อรับรองลายมือย่อมเป็นโมฆะ การโอนหุ้นซึ่งตกเป็นโมฆะ แม้บริษัทจะได้ลงชื่อผู้รับโอนในทะเบียนผู้ถือหุ้น และเคยนัดหมายให้ผู้รับโอนเข้าประชุมในฐานะผู้ถือหุ้นก็ดี ก็ไม่ทำให้ผู้รับโอนกลายเป็นผู้ถือหุ้นโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลว่า เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ส่งให้ผู้ร้องชำระค่าหุ้นเป็นการไม่ชอบโดยอ้างเหตุว่าผู้ร้องมิใช่ผู้ถือหุ้น และสัญญาโอนหุ้นเป็นโมฆะเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ มิได้ยกข้อต่อสู้ในคำคัดค้านว่า ผู้ร้องได้ครอบครองหุ้นมากกว่า 5 ปี จนได้กรรมสิทธิ์แล้วย่อมไม่มีประเด็นที่ศาลจะวินิจฉัยว่าการครอบครองสิทธิในการถือหุ้นมิได้หรือไม่เพียงใด การปฏิเสธหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 119 นั้น กฎหมายบัญญัติไว้แต่เพียงว่าถ้าจะปฏิเสธให้แสดงเหตุผลประกอบการปฏิเสธ เมื่อผู้ปฏิเสธหนี้ได้ยกเหตุผลขึ้นปฏิเสธไปแล้ว แม้ไม่ได้ยกข้อกฎหมายบางข้อขึ้นกล่าวอ้างก็ไม่มีความหมายห้ามมิให้ยกข้อกฎหมายนั้นขึ้นว่ากล่าวในชั้นศาล

คำพิพากษา

คดีนี้เดิมศาลแพ่งพิพากษาให้จำเลยล้มละลาย เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้หนังสือได้หนังสือแจ้งให้ผู้ร้องชำระเงินค่าหุ้นที่ค้างชำระ ๓๗,๕๐๐ บาท ผู้ร้องปฏิเสธ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สอบสวนแล้ว ยืนยันว่า ผู้ร้องยังค้างชำระค่าหุ้นจริง ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องต่อศาลว่า หุ้นจำนวน ๕๐ หุ้นนั้นได้ใส่ชื่อผู้ร้องไว้เป็นผู้ถือหุ้นพอเป็นพินิจ หลักฐานการโอนหุ้นก็เป็นโมฆะ ขอให้จำหน่ายชื่อผู้ร้องออกจากบัญชีผู้ถือหุ้นของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แถลงคัดค้านว่า การที่ผู้ร้องอ้างว่ารับโอนหุ้นไว้พอเป็นพินิจนั้น เป็นการกล่าวอ้างเอาแต่ได้ ผู้ร้องเคยดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริษัทผู้ล้มละลายและรับผลประโยชน์ตอบแทนตลอดมา การที่ผู้ร้องยอมผูกพันตนเข้าเป็นผู้ถือหุ้น และเป็นกรรมการเข้าบริหารกิจการบริษัทผู้ล้มละลายแล้วนั้น ย่อมมีผลตามกฎหมายที่ผู้ร้องจะต้องรับผิดชอบชำระค่าหุ้น ไม่ว่าการรับโอนหุ้นจะชอบหรือไม่ เพราะผู้ร้องได้ยอมรับการเป็นผู้ถือหุ้น และบริษัทผู้ล้มละลายก็ได้จดทะเบียนการเป็นผู้ถือหุ้นของผู้ร้องไว้โดยชอบแล้ว การที่ผู้ร้องคัดค้านว่า การรับโอนหุ้นเป็นโมฆะนั้นจะกล่าวอ้างไม่ได้เพราะผู้ร้องมิได้ยกเป็นข้อปฏิเสธหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไว้ก่อน อนึ่ง สัญญาโอนหุ้นจะเป็นประการใดก็ตาม ผู้ร้องก็อ้างเป็นเหตุมาปฏิเสธการเป็นผู้ถือหุ้นต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์และศาลมิได้ ในการไต่สวน เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ส่งเอกสารตามที่ผู้ร้องอ้างคือ ต้นข้าวใบหุ้นพิพาท หมายเลข ๑ และ ๓ และหนังสือโอนหุ้น หมายเลข ๒ แล้วศาลชั้นต้นสั่งงดการไต่สวน ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า สัญญาโอนหุ้นเป็นโมฆะ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่มีสิทธิเรียกเก็บเงินค่าหุ้นที่ค้างจากผู้ร้อง มีคำสั่งให้จำหน่ายชื่อผู้ร้องจากบัญชีผู้ถือหุ้นเลขที่ ๔๕๑ ถึง ๕๐๐ ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ฎีกา
ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า เดิมนายกำธร วิสุทธิผล เป็นผู้ถือหุ้นของบริษัทจำเลย ๕๐ หุ้น คือหุ้นเลขที่
๔๕๑ ถึง ๕๐๐ ซึ่งเป็นหุ้นชนิดระบุชื่อลงในใบหุ้น นายกำธร ได้โอนหุ้นจำนวนนี้ให้ผู้ร้องตาม
เอกสารหมายเลข ร.๒ แต่ไม่มีพยานรับรองลายมือ ผู้ร้องเป็นประธานกรรมการบริษัทจำเลย หุ้น
จำนวนนี้ยังค้างชำระค่าหุ้นอยู่ ๓๗,๕๐๐ บาท เมื่อจำเลยถูกพิพากษาให้ล้มละลายแล้ว
เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้แจ้งให้ผู้ร้องชำระเงินค่าหุ้นที่ค้างชำระ ผู้ร้องปฏิเสธว่าผู้ร้องมิได้ถือหุ้น
จริง เพียงใส่ชื่อผู้ถือหุ้นพอเป็นพิธีแต่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยืนยันให้ผู้ร้องชำระเงินค่าหุ้นที่ค้าง
ในชั้นศาลผู้ร้องก็อ้างเหตุนี้ แต่ต่อสู้เป็นข้อกฎหมายเพิ่มเข้ามาว่า การโอนหุ้นระหว่างผู้ร้องกับนาย
กำธรเป็นโมฆะ ใช้บังคับไม่ได้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ฎีกาว่า หนังสือสัญญาโอนหุ้นไม่ใช่
สาระสำคัญไม่ใช่หลักฐานแห่งหนึ่งที่จะถือว่าผู้ร้องเป็นผู้ร้องเป็นลูกหนี้ค่าหุ้นบริษัทผู้ล้มละลาย
หรือไม่ แต่ต้องฟังพยานหลักฐาน ซึ่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีทะเบียนผู้ถือหุ้นเป็นหลักฐานว่า
ได้ลงชื่อผู้ร้องเป็นผู้ถือหุ้น และผู้ร้องได้ครอบครองหุ้นดังกล่าวติดต่อกันเกินกว่า ๕ ปี การที่ศาลสั่ง
งดสืบพยานโดยอ้างว่า คดีนี้ไม่มีประเด็นเรื่องผู้ร้องครอบครองหุ้น จึงไม่ชอบ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า
หุ้นพิพาทเป็นหุ้นที่ระบุชื่อลงในใบหุ้น หุ้นประเภทนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา
๑๑๒๙ วรรคสองบัญญัติว่า "การโอนหุ้นชนิดระบุชื่อในใบหุ้นนั้นถ้ามิได้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อ
ของผู้โอนกับผู้รับโอน มีพยานคนหนึ่งเป็นอย่างน้อยลงชื่อรับรองลายมือนั้นด้วยแล้ว ท่านว่าเป็น
โมฆะ" การโอนหุ้นรายนี้ตามเอกสารหมายเลข ร.๒ ไม่มีพยานลงชื่อรับรองลายมือ จึงเป็นโมฆะ ผู้ร้อง
ไม่ใช่ผู้ถือหุ้นโดยชอบด้วยกฎหมายที่จะใช้ยันกับบริษัทจำเลยได้ และในทำนองเดียวกันบริษัท
จำเลยก็ไม่มีสิทธิที่จะเรียกเงินค่าหุ้นที่ยังขาดอยู่จากผู้ร้องได้ แม้บริษัทจำเลยจะได้ลงชื่อผู้ร้องใน
ทะเบียนผู้ถือหุ้น และเคยนัดหมายให้ผู้ร้องเข้าประชุมในฐานะผู้ถือหุ้นก็ดี ก็ไม่ทำให้ผู้ร้องกลายเป็น
ผู้ถือหุ้นโดยชอบด้วยกฎหมายขึ้นมา ข้อที่ว่าผู้ร้องได้ครอบครองหุ้นมากกว่า ๕ ปีนั้น ศาลฎีกา
พิเคราะห์คำคัดค้านของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มิได้ยกขึ้นเป็นข้อ
ว่ากล่าวแต่อย่างใด จึงไม่ใช่ประเด็นที่ได้เถียงมาแต่แรก ฉะนั้น การครอบครองสิทธิในการถือหุ้นจะ
มีได้หรือไม่ เพียงไรจึงยังไม่เป็นประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยในชั้นนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ฎีกาอีก
ข้อหนึ่งว่า ข้อกฎหมายเรื่องการโอนหุ้นตกเป็นโมฆะนั้นผู้ร้องไม่ได้ยกขึ้นกล่าวอ้างในชั้น
เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ จะมายกขึ้นต่อสู้ในชั้นศาลมิได้ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ตามพระราชบัญญัติ
ล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ มาตรา ๑๑๙ บัญญัติแต่เพียงว่า "อาลา ถ้าจะปฏิเสธให้แสดงเหตุ
ผลประกอบการปฏิเสธ อาลา" ซึ่งผู้ร้องก็ได้ยกเหตุผลปฏิเสธไปแล้ว เพียงแต่ไม่ได้ยกข้อกฎหมายข้อ
นี้ขึ้นกล่าวอ้างเท่านั้น ซึ่งศาลฎีกาเห็นว่า ไม่มีบทกฎหมายใดห้ามมิให้ผู้ร้องยกข้อกฎหมายซึ่งไม่ได้
กล่าวอ้างไว้ขึ้นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ขึ้นว่ากล่าวในชั้นศาล ผู้ร้องจึงชอบที่จะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้
ได้ พิพากษายืน

องค์คณะ

ศรี มลิลลา · เฉลิม ทัตติกรมย์ · เสลา หัมพานนท์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/1086/2512>